

Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol
Dyddiad y Cyfarfod:	18 Rhagfyr 2013
Aelod/Swyddog Arweiniol	Aelod Arweiniol Moderneiddio a Pherfformiad Pennaeth Cynllunio Busnes a Pherfformiad
Awdur yr Adroddiad:	Swyddog Gwelliant Corfforaethol
Teitl:	Adolygu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, Tachwedd 2013

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Adolygu'r Gofrestr Risg Gorfforaethol yn ffurfiol, Tachwedd 2013.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 I gyflwyno'r Gofrestr Risg Gorfforaethol i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, fel y cytunwyd yn Sesiwn Friffio'r Cabinet.

2.2 Sylwch: yn flaenorol roedd yr adroddiad hwn yn mynd i'r Tîm Gweithredol Corfforaethol yn unig, ond mae cynnwys Aelodau yn ei ddatblygiad a'i reolaeth yn gwneud synnwyr. Ystyriwyd mai'r ffordd fwyaf effeithiol o wneud hyn oedd cynnwys Aelodau Arweiniol yn ystod Sesiwn Friffio'r Cabinet.

3. Beth yw'r argymhellion?

3.1 Bod y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn nodi'r dileadau, yr ychwanegiadau a'r newidiadau i'r Gofrestr Risg Gorfforaethol, a chyfle i wneud sylwadau.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Y prif faterion i'w nodi o ran y Gofrestr Risg Gorfforaethol yw:

- i) Diwygiad i DCC001, '*Y risg o gamgymeriad diogelu difrifol lle mae gan y cyngor gyfrifoldeb*'. Mae camau lliniaru pellach o ran y broses ar gyfer sefydlu'r Pwyllgor Diogelu Corfforaethol. Mae'r sgoriau risgiau cynhenid a gweddilliol yn parhau i fod yn union yr un peth ar hyn o bryd - a nes y bydd y pwyllgor wedi ei sefydlu, y tebygolrwydd yw y byddan nhw'n aros felly.
- ii) Dim diwygiad i DCC004: '*Y risg nad yw'r fframwaith Adnoddau Dynol yn cefnogi nodau'r sefydliad*'. Mae'r sgoriau risgiau cynhenid a gweddilliol yn parhau i fod yn union yr un peth. Er bod y cynllun yn mynd rhagddo'n dda a bod llwyfan ar gyfer gwella yn cael ei osod, nes bydd prosesau newydd yn cael eu hymgorffori bydd lefel y risg yn parhau yr un fath.
- iii) Diwygiad i DCC006: '*Y risg bod yr amgylchedd economaidd ac ariannol yn gwaethygu y tu hwnt i ddisgwyliadau presennol, gan arwain at alw ychwanegol am wasanaethau a llai o incwm*'. Yn y Disgrifiad o'r Risg roeddem yn wreiddiol

wedi cyfeirio at setliad dangosol dwy flynedd, ond mae'n bosib na fydd hyn yn digwydd mwyach. Mae'r sgôr cynhenid wedi cynyddu o C2 i A1, o ystyried setliad llai Llywodraeth Cymru ar gyfer awdurdodau lleol. Mae'r sgôr risg gweddilliol wedi cynyddu o C2 i C1, gan fod gwerth yr effaith yn fwy na £5 miliwn.

- iv) Diwygiad i DCC007: '*Y risg bod gwybodaeth hanfodol neu gyfrinachol yn cael ei cholli neu ei datgelu*'. Mae dau o'r camau lliniaru wedi eu cwblhau, ac mae dau arall ar fin cael eu cwblhau. Rydym ni'n disgwyl i'r camau gweithredu hyn leihau'r sgôr Risg Gweddilliol yn y dyfodol agos, ond gan nad yw'r mentrau newydd wedi eu hymgorffori'n nid yw'r sgôr wedi newid eto.
- v) Diwygiad i DCC011: '*Y risg o dywydd garw, llygredd, neu ddigwyddiad sy'n effeithio ar iechyd y cyhoedd*'. Mae dau gam lliniaru wedi eu cwblhau, ac mae un arall wedi ei ychwanegu o ran y trefniadau Cynllunio Rhag Argyfwng newydd ('Yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth i gael eu hyfforddi mewn ymateb tactegol a brys). Mae sgoriau risgiau cynhenid a gweddilliol yn parhau i fod yr un fath ar hyn o bryd gan fod llwyfannau ar gyfer gwella wedi eu sefydlu ond heb eu hymgorffori.
- vi) Diwygiad i DCC012: '*Y risg o adroddiadau negyddol gan reolyddion allanol*'. Mae'r rheoleiddwyr allanol wedi eu rhestru yn y golofn Effaith/Canlyniadau, ac mae'r sgôr Risg Gweddilliol wedi ei gynyddu o D4 i D3. Nid yw'r tebygolrwydd wedi ei effeithio; dim ond yr effaith - teimlwyd nad oedd sgôr o '4' yn realistig.
- vii) Diwygiad i DCC013: '*Y risg o rwymedigaethau ariannol ac enw da sylweddol yn deillio o reoli sefydliadau o Hyd Braich*'. Mae cam lliniaru newydd ('Cyflwyno opsiynau i Friffio Cabinet dros yr argymhellion sy'n cynnwys y llain arfordirol gyfan') wedi ei nodi yma.
- viii) Diwygiad i DCC014: '*Y risg o ddigwyddiad iechyd a diogelwch yn arwain at anaf difrifol neu gollu bywyd*'. Mae dau gam lliniaru pellach wedi eu cwblhau, sydd wedi golygu ein bod ni wedi ymgorffori Camau Lliniarol ar gyfer busnes-fel-arfer (systemau rheoli tân). Nid yw hyn wedi effeithio ar y sgôr risg gweddilliol oherwydd bod y tebygolrwydd (sef yr ardal y gallwn ni ei effeithio arni) eisoes wedi derbyn sgôr isel iawn, sef E2. Ond roeddem ni wedi gobeithio y bydd ein camau gweithredu wedi lleihau'r tebygolrwydd ymhellach mewn termau real.
- ix) Tynnu DCC015: '*Y risg nad yw'r cydweithredu y mae Sir Ddinbych yn rhan ohono yn cyflawni'r budd a ragwelwyd a/neu yn cael effaith andwyol ar gyllid a/neu ansawdd y gwasanaeth*'. Ystyriwyd y gallai'r risg hwn gael ei dynnu, gan fod yr holl gydweithio yr ydym ni'n rhan ohono wedi ei ymgorffori ac y bydd y perfformiad a'r risgiau yn cael eu rheoli ar lefel gwasanaeth. Nid oes unrhyw cydweithio mawr newydd ar y gweill.
- x) Diwygiad i DCC016: '*Y risg bod effaith y diwygiadau lles yn fwy arwyddocaol na'r hyn a ragwelwyd gan y cyngor*'. Mae camau lliniaru er mwyn cryfhau rheolaeth y Grŵp wedi eu rhoi ar waith: cynnwys Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar y Grŵp.
- xi) Diwygiad i DCC017: Newid geiriad, '*Y risg nad yw'r fframwaith TGCh yn diwallu anghenion y sefydliad*'. Y geiriad gwreiddiol oedd, '*Y risg nad yw'r fframwaith TGCh yn diwallu anghenion y sefydliad, ac nad yw'r dechnoleg yr ydym wedi buddsoddi ynddi yn darparu'r budd a fwriadwyd ar gyfer y rhaglen Moderneiddio*'. Roedd y risg yn wreiddiol yn cynnwys dwy agwedd: 1) y fframwaith TG, a 2) darparu budd y rhaglen. Gellir ymgorffori'r ail elfen yn DCC018, a fydd yn ein cynorthwyo i asesu risg pob agwedd yn well. Mae un

cam lliniaru wedi ei gwblhau, ac mae dau arall wedi eu hychwanegu: uwchraddio caledwedd erbyn mis Mawrth 2014, a newid i MS Enterprise. Ar hyn o bryd nid yw sgôr Risg Gweddilliol wedi newid. Mae cynlluniau i leihau hyn yn eu lle, ond mae angen eu cyflawni.

Diwygiad i DCC018: *'Y risg na fydd rhaglen newid/moderneiddio a buddion prosiect yn cael eu gwireddu'n llawn'* - gan ychwanegu'r elfen rhaglen. Y gwiriad gwreiddiol oedd: *'Y risg na fydd buddion prosiect newid/moderneiddio yn cael eu gwireddu'n llawn'*. Mae'r sgôr Risg Gweddilliol yn parhau i fod yr un fath, er gwaethaf y camau lliniaru sydd yn eu lle. Mae hyn oherwydd bod rheoli newid yn parhau i fod yn her (h.y. cynnwys mentrau corfforaethol mewn gwasanaethau). Hyd nes y bydd gennym ni gofnod o dystiolaeth o ran cyflawni'r buddion prosiect a ragwelir, bydd y tebygolrwydd yn aros yr un fath. Diwygiad i DCC019: *'Y risg nad yw argaeledd cyfraniad arian cyfatebol Llywodraeth Cymru ar gyfer Band A rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif yn unol â'r amserlenni ar gyfer rhaglen waith Sir Ddinbych'*. Mae nodyn wedi ei ychwanegu i ddweud bod yr adolygiad trothwy annibynnol diweddar yn gadarnhaol, a bod Achos Amlinellol Strategol ar gyfer Ysgol Uwchradd y Rhyl wedi ei gymeradwyo. Diwygiad i DCC020: *'Y risg bod adolygiad Comisiwn ar Lywodraethu a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus yn cael effeithiau negyddol ar Sir Ddinbych'*. Mae'r cam lliniaru a nodwyd y tro diwethaf bellach wedi ei gwblhau. Nid oes unrhyw newid i'r sgôr Risg Gweddilliol (sydd yn union yr un fath â'r sgôr Risg Cynhenid) gan fod yn rhaid i ni aros am ganfyddiadau'r Comisiwn. Diwygiad i DCC021: *'Y risg nad yw partneriaethau a rhyngwynebau effeithiol rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Chyngor Sir Ddinbych (CSDd) yn datblygu, gan arwain at camleoliad sylweddol rhwng cyfeiriad strategol a gweithredol Prifysgol Betsi Cadwaladr a Chyngor Sir Ddinbych'*. Mae arweinyddiaeth Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi newid ers geirio'r risg hwn yn gyntaf, ond rydym ni'n parhau i fod mewn sefyllfa o anghytundeb llwyr. O ran camau lliniaru pellach, mae'r bwrdd yn gweithredu. Fodd bynnag, nid yw ond yn ddefnyddiol fel llwybr i sicrhau gwybodaeth ac i lobïo. Nid oes modd dechrau prosiectau ac mae oedi gormodol. Felly mae'r sgôr Risg Gweddilliol wedi cynyddu o B3 i B2.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Pwrpas y Gofrestr Risg Gorfforaethol yw adnabod digwyddiadau yn y dyfodol a all gael effaith andwyol ar allu'r Cyngor i gyflawni ei amcanion, gan gynnwys ei flaenoriaethau corfforaethol. Mae'r rheolyddion a'r gweithredoedd yn angenrheidiol ar gyfer cyflawni'r blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd yn costio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Mae cost datblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risg Corfforaethol yn cael eu cynnwys yn y cyllidebau cyfredol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

- 7.1 Mae'r Gofrestr Risg Corfforaethol yn dogfennu risgiau sydd wedi'u canfod, a'r gweithredoedd lliniaru cyfredol ac arfaethedig. Nid yw'r broses o ddatblygu ac adolygu'r ddogfen yn cael effaith uniongyrchol ar bobl gyda rhinweddau wedi'u

diogelu. Ond, dylid asesu effaith ar gydraddoldeb unrhyw broses, strategaeth neu bolisi newydd sy'n cael eu ffurfio o ganlyniad i weithred lliniaru.

8. Pa ymgynghoriadau a gafodd eu cynnal gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

8.1 Y Tîm Gweithredu Corfforaethol sydd â'r cyfrifoldeb am y Gofrestr Risg Corfforaethol a'r Tîm sydd wedi'i datblygu. Mae'r broses adolygu fel a ganlyn:

- Mae pob gwasanaeth yn adolygu eu cofrestr risg ddwywaith y flwyddyn (yn unol â methodoleg rheoli risg corfforaethol) cyn bob adolygiad Corfforaethol.
- Mae'r Tîm Gwelliant Corfforaethol yn dadansoddi cofrestrau risg y gwasanaethau i ganfod risgiau sy'n arwyddocaol yn gorfforaethol neu unrhyw themâu sy'n ymddangos ar draws y gwasanaethau.
- Mae'r diweddariadau am risgiau corfforaethol cyfredol yn cael eu casglu gan berchnogion y risg, a bydd diweddariadau am weithredoedd i liniaru yn cael eu casglu gan y rhai sy'n cyflawni'r gweithredoedd.
- Cynhelir cyfarfodydd unigol gyda'r Prif Weithredwr a phob Cyfarwyddwr Corfforaethol, i drafod y risgiau y maent yn gyfrifol amdanynt. Rhoddir ystyriaeth a yw'r risg yn parhau, a yw'r sgôr yn gywir, ac a oes angen cynnwys unrhyw risgiau newydd o'u hawdurdodaeth.
- Cynhelir gweithdy risg yn ystod Sesiwn Frifio'r Cyngor i adolygu risgiau cyfredol; trafod cynnydd ar gamau lliniaru a gytunwyd arnynt; trafod a chytuno ar risgiau corfforaethol newydd; adolygu a diweddarau sgôr risgiau sy'n weddill; diweddarau rheolyddion sydd eisoes yn bodoli (yn dilyn gweithredoedd sydd eisoes wedi eu cwblhau); a chytuno ar unrhyw weithredoedd eraill sydd eu hangen i liniaru'r risg.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn codi o'r broses sydd wedi'i hamlinellu yn yr adroddiad hwn i ddatblygu, monitro ac adolygu'r Gofrestr Risg Corfforaethol.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Y prif risg yn berthnasol â'r broses o reoli risg yw nad yw'r cofrestrau'n cael eu hadolygu'n rheolaidd ac felly nid ydynt yn offer rheoli ystyrion a dynamig. Ond, mae'r broses newydd wedi ei chynnwys yn llawn yn fframwaith rheoli perfformiad y cyngor a dylai sicrhau nad yw hyn yn digwydd.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Deddf Llywodraeth Leol 2000

11.2 Erthygl 6 o Gyfansoddiad y Cyngor

Swyddog Cyswllt:

Swyddog Gwelliant Corfforaethol

Ffôn: 07810 055413